

مدیریت معلم بر عدم ارتباط چهره به چهره با دانش آموزان پایه اول ابتدایی (شهرستان نایین)

فاطمه عرب بافرانی^۱، زهرا نظرعلیان^۲

^۱ دانشجوی مقطع کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان اصفهان، مرکز امام خمینی (ره) کاشان.
^۲ دانشجوی کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه فرهنگیان پردیس زینبیه پیشوا ورامین (نویسنده مسئول)

چکیده

پژوهش انجام شده با هدف بررسی روایت یک معلم ابتدایی جهت بررسی مدیریت معلم بر عدم ارتباط چهره به چهره با دانش آموزان پایه اول خود انجام شد. تحقیق کیفی و از نوع روایت پژوهی بوده و از مصاحبه ساختار یافته به عنوان ابزار اصلی پژوهش، استفاده شده است. این مصاحبه با معلمی جوان با ۴ سال سابقه ی کاری در مدارس ابتدایی شهرستان نایین به صورت حضوری انجام شده است (با رعایت فاصله و رعایت پروتکل های بهداشتی به دلیل وجود بیماری کرونا). برای تحلیل داده ها از روش کیفی کد گذاری استفاده شد. بر اساس نتایج پژوهش، که نشان می داد: ارتباط چهره به چهره با دانش آموز تاثیر بسیار زیادی بر یادگیری و انگیزش او میگذارد و در صورت فقدان آن ضربه ی محکمی به دروس مختلف، به ویژه فارسی میگذارد. که در این پژوهش سعی شد از تجربیات معلم برای حل مشکلات و چالش های پیش آمده استفاده گردد و یک دستاورد مهمی را در عرصه تعلیم تربیت به ما بدهد تا در معلمان در شیوه تدریس تغییرات را به وجود آوردن تا این نقص برطرف گردد.

واژه های کلیدی: تدریس مجازی، ارتباط چهره به چهره، تدریس درس فارسی

مقدمه:

مدیریت کلاس درس مانند دیگر موقعیت های اجتماعی و گروهی مستلزم انجام دادن کارکردهای مدیریت یعنی طراحی و سازماندهی رهبری نظارت و کنترل ارزشیابی است حق این کارکردها جعبه کلاس را برای یادگیری و آموزش و فراهم می کند موقعیت کلاس درس ویژگی های خاصی دارد که تفکیک کارکردها از دیگر به سختی امکانپذیر است ولی تحقق کلیه کارکرد ها در فرآیند اداره کلاس درس ضروری است اداره کلاس درس همیشه از عمده ترین مسائل معلمان بوده چون اداره و کنترل کلاس درس همواره پیش نیاز یک محیط یادگیری اثربخش برای دستیابی به اهداف آموزشی است طراحی و سازماندهی کلاس درس اداره، کلاس درس را آسان تر می کند. این فعالیت باید به گونه ای طراحی شود که از طریق آن فرصت های یادگیری بیشتری فراهم شود و مهارت های اجتماعی و مشارکتی دانش آموزان رشد و ارتقا یابد (صمدی، رجائی پور، آقاحسینی و قلاوندی، ۱۳۸۷).

اشراف معلم بر موضوعات درسی، مسائل یادگیری، الگوها، روش ها، راهبردها و فنون تدریس، از عوامل عمده ی اثربخشی رفتار و مدیریت کلاس می باشد. مدیریت کلاس و اداره بهبود کیفیت آموزشی آن همواره جزو وقت گیر ترین فعالیت های معلمان می باشد. بیشتر وقت معلمان به ایجاد انضباط و نظم کلاس می گذرد به همین دلیل یکی از موضوعاتی که امروزه مدارس و بخصوص معلمان به آن توجه می کنند موضوع مدیریت کلاس می باشد. مدیریت کلاس درس عبارت است از رهبری کردن امور کلاس درس از طریق تنظیم برنامه درسی _ سازماندهی مراحل کار و منابع _ سازماندهی محیط به منظور بالا بردن کار نظارت بر پیشرفت دانش و پیش بینی مسائل بالقوه است (بهارلو و بهروز، ۹۸).

بدون شک تدریس یکی از دشوارترین مشاغل محسوب می گردد. چه آنکه علاوه بر آگاهی از دانش تخصصی، هر معلمی باید از هنر و تجربه تدریس نیز برخوردار باشد. معلمان موفق به شیوه های متفاوتی عمل می کنند، اما در یک رویکرد با هم مشترک اند که آن، توانایی اداره کردن کلاس خود به طور موثر و کارآمد می باشد. بدون مهارت های مورد نیاز برای عملی کردن این کار معلمان علاقه مند و مطلع نیز شکست خواهند خورد. مهارت های معین بسیاری وجود دارد که دارا بودن آنها برای معلمان در درجه اول اهمیت قرار دارد و مدیریت کلاس از جمله مواردی است که معلمان برای ایفای از سر وظیفه خود به آنها نیاز دارند (افشارنیا و عباسی، دسترنج، ۱۳۹۷).

مدیریت یعنی هنر انجام دادن کارها به وسیله دیگران در این تعریف رفتار آمرانه معلم و همچنین خود میبری وی مورد انتقاد قرار می گیرد با توجه به این تعریف معلم بایستی یک راهنمای خوب باشد ولی کار و توسط خود دانش آموز انجام شود آنها در امر یادگیری فعال باشند بدیهی است که هر چه مشارکت دانش آموزان در فعالیت های کلاسی و در مرحله یادگیری بیشتر باشد رشد مهارت های گوناگون در آنان بیشتر می شود و متکی به خود می گردند و اعتماد به نفس در آنان رشد می کند باید در نظر داشت که این تعریف در کلاس های فراگیر آن دوران کودکی را طی می کنند دارای کاربرد زیادی نیست در مقطع ابتدایی پیش از آنکه معلم به کودکان آموزش دهد بایستی عمده تاً خود برنامه ریزی بوده و آموزشی را دنبال کند (پرداختچی، ۱۳۷۲).

مدیریت کلاس درس فقط به مدیریت کلاس به صورت حضوری و سنتی محدود نمیشود، با گسترش فناوری اطلاعات و ارتباطات و استفاده از فضای مجازی به دلیل شیوع بیماری کرونا و بسته شدن مدارس، کلاس ها به صورت مجازی تشکیل شدند که برای آن نیز مانند روش حضوری باید مدیریتی در نظر گرفته شود.

در عصر دیجیتال، دانش آموزان خود را در کلاس های از راه دوری می بینند که معلمان و همکلاسی هایشان در آن حضور فیزیکی ندارند و به منابع دسترسی سریعتری خواهند داشت (کور و سین بات، ۲۰۲۱).

در محیط آموزشی مدرسه و کلاس های حضوری به دلیل ارتباط مستقیم و چهره به چهره معلم و شاگرد، معلم از بازخوردهای تدریس خود به صورت آشکارتری آگاه می گردد و میتواند با مثال های متعدد، محتوای آموزشی را تبیین کند یا با مشاهده ناهنجاری های رفتاری فراگیرندگان و طرح نکات تربیتی، آنان را هدایت و راهنمایی نماید. اما در محیط مجازی، این مسئله به راحتی بر وی مکتشف نخواهد شد. سواى شخصیت روانی و فردی فراگیرندگان که ممکن است مانع پرسش مجدد مطلب آموزشی از معلم در فضای مجازی و باعث احساس نگرانی از بازخوردهای غیرمنتظره معلم یا همکلاسی ها شود مسائل دیگری چون ناسازگاری اینترنت و قطع و وصل آن، فرایند آموزش را برای گروهی از دانش آموزان مختل می کند این مشکلات موجب افزایش نگرانی و اضطراب روحی و روانی فراگیرنده می شود و از سوی دیگر برخی از فراگیرندگان آموزش مجازی را چندان مهم تلقی نمی کنند و ممکن است حضور فعالی در کلاس نداشته باشند (صادقی، ۱۳۹۹).

عدم مشاهده ی چهره ی معلم توسط دانش آموزان و بالعکس مشکلات آموزشی بسیاری را برای فراگیرندگان و معلمان به وجود آورده است و از طرفی با توجه به اینکه این فضا به اینترنت نیاز دارد و مشکلاتی که اینترنت برای وارد شدن به این فضای مجازی داشته، بر چالشهای دو طرف آموزش افزوده است. در پایه ی اول ابتدایی که اساس و بنیاد یادگیری کلاس های بالاتر هست به ارتباط چهره به چهره، بسیار نیازمند است ولی با بسته شدن مدارس دانش آموزان پایه ی اول از این امکانات دور شدند و در اینجا لازم بود که معلم از خلاقیت و توانایی خود برای اداره و مدیریت کلاس درس، در نبود ارتباط و تعامل چهره به چهره در فضای مجازی استفاده کند. در این مقاله به روش ها و شیوه های معلمی تازه کار و آشنا با فضای مجازی و نحوه ی اداره ی کلاس درس خود با شرایط یاد شده میپردازیم.

روش تحقیق:

روش پژوهش این مقاله، روایت پژوهش است، که از انواع روشهای تحقیق کیفی میباشد. ابزار و شیوه مورد استفاده برای جمع آوری اطلاعات از مصاحبه حضوری استفاده شد. فرد مصاحبه شونده خانمی با ۴ سال سابقه کاری است که از زمان شروع بیماری کرونا تا الان معلم اول ابتدایی مدارس پسرانه بوده و اکنون نیز معلم کلاس اول مدرسه پسرانه حبیب ابن مظاهر شهرستان نایین است. بعد از پایان مصاحبه، تمامی پاسخ های معلم مربوطه به صورت کامل و دقیق در قالب روایت مکتوب شد. بعد از آن متن روایت، کدگذاری شد و پس از دستیابی به مضامین اصلی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفت.

تجزیه و تحلیل داده های پژوهش:

بعد از کدگذاری روایت، کدهای محوری و مضامین مشخص شدند، که کدگذاری در رسیدن به هدف پژوهش و بررسی مشکلات و ارائه راه حل های بسیار موثر، تاثیرگذار بوده است. در ابتدا تمامی جملات متن مصاحبه با معلم را کدگذاری کرده، که این کدگذاری ها باعث به دست آمدن ۲۷ کد باز شد که در بین کدهای باز آنهایی که به دیگر شبیه بود و تقریباً یک مفهوم را داشتند در یک دسته قرار داده شد که ۷ کد محوری از آنها استخراج شد و در نهایت کدهای محوری که نزدیک به یکدیگر بودند هم مانند قبل با دیدگر یک دسته مشترک را تشکیل دادند که باعث ایجاد ۳ کد مضامین شد که تمامی کدهای باز محوری و مضامین در جدول زیر آورده شده است.

کد	کد باز	کد محوری	کد انتخابی
۱	درس مشکل در آموزش مجازی	مشکلات تدریس مجازی	مشکلات آموزشی تدریس مجازی درس فارسی
۱۳	وجود مشکلات تدریس مجازی در تدریس حضوری		
۱۵	تداوم اشتباهات یادگیری در آموزش مجازی		
۲	مشکلات تدریس فارسی در فضای مجازی	مشکلات تدریس فارسی (در آموزش مجازی)	
۳	مشکلات تدریس نشانه ها در فضای مجازی		
۶	از مشکلات دیگر تدریس فارسی		
۹	بیشترین مشکلات در فارسی		
۲۳	تفاوت بین نوشتن و نحوه نوشتن		
۱۱	تاثیر روخوانی فارسی بر سایر دروس	تاثیر مشکل روخوانی	
۱۲	تاثیر روخوانی بر ریاضی		
۴	عدم نظارت کافی مادران	نقش مادر در آموزش مجازی	نقش والد و کودک در یادگیری
۸	آموزش اشتباه مادران به کودکان		
۱۰	اسیب زننده بودن سطح پایین سواد مادر		
۱۷	عدم پیگیری مادران		
۲۰	تاثیر مادر بر یادگیری کودک		
۲۴	ارسال فیلم نحوه نوشتن		
۵	مقایسه هوش ریاضی دختران و پسران	هوش ریاضی کودک	
۱۶	فواید حساس بودن دانش آموز بر درشش	پیگیری دانش آموز	
۷	اقدام معلم برای یادگیری دانش آموزان	اصلاح مشکلات	راهکار مشکلات تدریس مجازی درس فارسی
۱۴	اصلاح اشتباهات دانش آموزان توسط معلم		
۱۸	نحوه متوجه شدن اشتباهات دانش آموزان در آموزش مجازی		
۱۹	نحوه اصلاح غلطهای دانش آموزان در آموزش مجازی		
۲۱	راه حل مشکلات تدریس فارسی در آموزش مجازی		
۲۲	تمرینات تقویتی دست		
۲۵	تماس تصویری با دانش آموز برای املا		
۲۶	بهترین راه حل اصلاح اشتباهات دانش آموزان		
۲۷	برنامه ی آینده برای اصلاح مشکل		

پیشینه پژوهش

نتایجی که در مقاله ی مقایسه آموزش حضوری و آنلاین در بهبود اعتماد به نفس مدیران برای حمایت از سلامت روان کارگران ازگاید و همکاران (۲۰۱۹) بدست آمد اینگونه است که با هر دو روش حضوری و آنلاین اعتماد به نفس مدیران نسبت به قبل بیشتر شد و البته که آموزش چهره به چهره تاثیر بیشتری داشت ولی هر دو روش بهبودی پایداری داشتند.

در پژوهش اگبرک، مک کونی و پریس (۲۰۱۶) با عنوان مدیریت کلاس درس و استانداردهای ملی حرفه‌ای معلمان مروری بر ادبیات نظری و عملی چنین نتایجی را بدست آوردند که مدیریت کلاس درس موثر، بسیار بیشتر از قوانین پاداش ها و پیامدها

و تسلط در کلاس درس است. مهارت های مدیریت به خودی خود یک هدف نیست شناخت و درک جوانان از نیازهایشان انگیزه های اساسی آنها رفتارها اطلاع رسانی رویکرد آموزشی و رفتاری معلمان به کلاس کمک می کند.

در مقاله سزتو (۲۰۱۳) با عنوان مقایسه دانشجویان و مربیان آنلاین/ حضوری، تجربیات: بررسی اثرات یادگیری همزمان ترکیبی نتایج به دست آمد که یادگیری همزمان به صورت ترکیبی بر دانشجویان در کلاس آنلاین و حضوری تاثیرات مفید گذاشته و هر دو گروه نتایج مشابه و مفیدی از این شیوه تدریس به دست آوردند.

در پژوهش جورسول و کسر (۲۰۰۹) با عنوان اثرات یادگیری مبتنی بر مشکل آنلاین و چهره به چهره محیط های آموزش ریاضی بر سطح دستاورد علمی دانش آموزان نتایج بدست آوردن که هنگامی که تمام ابعاد فرعی به عنوان یک کشور در نظر گرفته شود سطح موقعیت گروه ها در طول فرآیند یادگیری حضور ایران زمینی و مشکل آنلاین بیشتر به نفع گروه های آنلاین است چون نمرات بالاتری را به دست آورده اند. گروه های آنلاین به ویژه از نظر ابعاد فرعی، اشتراک کار، همکاری و حل مسئله و همکاری در راه موفق ترند

در مقاله صادقی (۱۳۹۹) با عنوان فضای مجازی و روش های مدیریت کلاس بر وجود ارتباط چهره به چهره برای یادگیری دانش آموزان تاکید می کند و به مشکلات فضای مجازی نیز پرداخته است. در این پژوهش به نقش موثر قدرت معلمان در اداره کلاس و تدریس در فضای مجازی اشاره می کند. اداره کلاس های حضوری به دلیل حضور عینی معلمان و کنترل مستقیم کلاس به وسیله آنان، ساده تر از اداره کلاس های غیر حضوری است و همچنین معلمان آگاه از روش های متنوع تدریس و مباحث تربیتی، در صورت رعایت اصول و آموزه های تعلیم و تربیت در پرتو تعامل با فراگیرندگان نوعی پیوند عاطفی میان خود و دانش آموزان به وجود می آورند و بدین صورت کلاس درس را در فضای مجازی به گونه ای مدیریت می کنند که محیط آن برای هر دو عنصر، معلم و شاگرد جذاب، فعال و شاداب باشد.

در پژوهش زمانی و نیکونژاد (۱۳۹۳) با عنوان مقایسه تعامل و حضور اجتماعی دانشجویان مجازی و غیر مجازی بر حسب عوامل جمعیت شناختی و موفقیت تحصیلی به نتایجی دست پیدا کردند که عبارت اند از بین تعامل و میزان حضور اجتماعی دانشجویان در دوره های غیر مجازی و مجازی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد همچنین رابطه بین تعامل با موفقیت تحصیلی و فقط در دانشجویان مجازی مثبت و معنی دار است بین حضور اجتماعی و موقعیت تحصیلی دانشجویان در هر دو گروه غیر مجازی و مجازی رابطه ای وجود نداشت. میزان تعامل و حضور اجتماعی در دانشجویان غیر مجازی در دانشگاه اصفهان بیشتر از دانشجویان مجازی بود و بیشتر دانشجویان در هر دو گروه شیوه آموزش غیر مجازی را نسبت به شیوه آموزش مجازی ترجیح می دادند.

در مقاله احمدی و نخستین روحی (۱۳۹۲) با عنوان بررسی تمایز یادگیری تلفیقی با یادگیری الکترونیکی و یادگیری سنتی (چهره به چهره) در آموزش ریاضی به نتایجی دست پیدا کردند که عبارت اند از این پژوهش موافق با تلفیق آموزش الکترونیکی و سنتی بوده و تلفیق این دو نتایج مفیدی نیز داشته است.

یافته های پژوهش:

بر اساس کدگذاری متن مصاحبه ای که با معلم جوان پایه ی اول پسرانه صورت گرفت، به ۳ کد اصلی یا همان مضامین، ۷ کد محوری و ۲۷ کد باز دست پیدا کردیم. کد های مضامین عبارت اند از: ۱- مشکلات آموزشی تدریس مجازی درس فارسی ۲- نقش والد و کودک در یادگیری ۳- راهکار مشکلات تدریس مجازی درس فارسی

چون موضوع پژوهش، به مدیریت معلم بر عدم ارتباط چهره به چهره با دانش آموزان خود پرداخته است، بیشترین قسمت مشکل تدریس درس، طبق گفته ی معلم که فارسی بود، بر روی ان تمرکز کردیم و تحقیقات و پژوهش درمورد ان قسمت شده است. بنابر کد های مضامینی که از مصاحبه بدست آمده است به شرح انها میپردازیم

۱- مشکلات آموزشی تدریس مجازی درس فارسی:

پایه ی اول که اساس و رکن پایه های بعدی است و خیلی از خانواده ها برای اینکه پایه ی کودکانشان قوی باشد به مدرسی مراجعه میکنند که معلم های ان توانمند و با تجربه باشند. معلمی که با او مصاحبه شد نسبت به معلمهای دیگر شهر جوان تر بوده اما از نظر تجربه و توانایی در حد بالایی قرار دارد چنانکه توانسته است در ۴ سال کاری خود در پایه ی اول بماند و اینها به خاطر آموزش ها و پیگیری هایی بوده که خود معلم در طول تحصیل و تدریس خود انجام داشته است. بعد از شیوع بیماری کرونا در کشور و با بسته شدن و تعطیلی مدارس، دانش آموزان و معلمها در ابتدا بسیار آشفته و بدون هیچ پیش بینی بودند به طوریکه تدریس ها در همان اوایل به تعویق افتاد و این ها بیشتر به ضرر دانش آموزان اول که در حال اوج یادگیریشان بودند شد. از جمله مشکلاتی که این تعطیلات برای معلمین به همراه داشت، عدم ارتباط چهره به چهره با دانش آموزان خود برای بررسی حالت چهره شان و تشخیص میزان یادگیری از مهمترین مشکلات و چالشهای معلم بود از جمله مشکلات دیگری که این عدم ارتباط ایجاد کرده است، تداوم اشتباهات و خطاها توسط بچه ها بود به طوریکه حتی با پیگیری های معلم بازهم ان خطا را تکرار میکردند و یا والدین با معلم همکاری و هماهنگی نداشته و آموزش ها را طبق همان چیزی که در زمان خودشان اموخته بودند به کودکانشان نیز آموزش میدادند. و همچنین مشکلات روانی که یکی از مهم ترین قسمت های آموزش فارسی است، نیز بیشتر شده بود و این مشکل به نوبه ی خود بر دروس دیگر به خصوص ریاضی تاثیر بسیاری گذاشته بود.

۲- نقش والد و کودک در یادگیری:

از همان آغاز یادگیری نوشتن و یا حتی قبل از ان، والدین تاثیر بسیاری بر کودکان خود میگذارند و این واقعیت از هیچکس پوشیده نیست. بیشترین زمان و افرادی که کودک با انها سپری میکند، والدینش هستند. انها همیشه با کودک بوده اند و در کارها و مشکلاتش او را یاری داده اند. از نظر روحی و روانی و جسمی کودک به شدت به والدینش احتیاج دارد و کوچکترین اتفاق بر او تاثیر بزرگی میگذارد. پایه اول یعنی شروع جدا شدن کودک از خانه و خانواده خود و ملحق شدن به یک اجتماع دیگر است که بیشترین زمان خود را بعد از مدرسه در ان میگذراند. برای همین در این دوره برخی از کودکان دچار نگرانی و استرس و اضطراب جدایی از مادر خود میشوند و میخواهند که او همیشه در کنارش بماند. او به تنهایی نمیتواند از پس مشکلات و چالشهای زندگیش بربیاید برای همین به همراهی والدین خود نیاز دارد اگر این همراهی والدین در جهت آموزش ها و همکاری با مدرسه و آموزش های ان نباشد، کودک دچار سردرگمی شده و این باعث آسیب زدن روانی بر او میشود. تعطیلی مدارس (به خاطر بیماری کرونا) شروع آسیب های روانی بر کودکان شد و این آسیب ها به خاطر عدم ارتباط چهره به چهره با معلم، چندان خود را نشان نمیداد و این برای معلم مشکلات بسیاری ایجاد کرده بود و همچنین آموزش اشتباه مادران به کودکانشان، سطح سواد پایینی که برخی از انها داشتند خیلی به ضرر کودک تمام میشد برای اینکه نمیتوانست او را در این

مسیر یادگیری همراهی کند. برخی از والدین نسبت به یادگیری فرزندان شان پیگیری انجام نمیدانند و این آموزش ها برای آنها اهمیتی نداشت و این بر کودک هم تاثیر می گذاشت و او نیز درس را رها میکرد.

۳- راهکار مشکلات تدریس:

طبق آنچه گفته شد فقط قسمتی از مشکلاتی بود که با تعطیلی مدارس برای دانش آموزان و معلمها و همچنین خانواده ها ایجاد کرد. ولی معلمی که با او مصاحبه شد، در برابر این مشکلات و خستگی های تدریس مجازی، تسلیم نشد و برای حل آنها شروع به پیدا کردن راهکارهایی همراه با صبری که در این راه به خرج میداد، کرد. از جمله راهکارهایی که معلم انجام داد و و براساس آنچه که می شد در یک تدریس مجازی انجام شود، تماس تصویری گرفتن با دانش آموزان برای آموزش درست تر و استفاده از فواید ارتباط چهره به چهره که معلم بتواند نحوه ی تلفظ و گفتن کلمات و روخوانی دانش آموزانش را ببیند و همچنین دانش آموزان هم چهره و حالت صورت معلم، هنگام تلفظ کردن را ببینند. برای برخی از دانش آموزان که شتباهات خود را تکرار میکردند معلم بعد از ارسال فیلم تدریس ان قسمت از درس توسط خودش، یکبار دیگر ان تدریس را به شیوه ای دیگر و در مدت زمان کمتر (یک دقیقه) برای شخصی دانش آموز می فرستاد و چنانچه ان اشتباهات را تکرار میکرد، معلم از والدین او میخواست که او را به مدرسه بیاورند تا به صورت حضوری (فردی) با او کار شود (آموزش و پرورش اجازه ی آموزش به مدت دو یا سه روز را به معلمین برای کار با دانش آموزان به صورت مجزا و حضوری در مدرسه، داده بود).

نتیجه گیری:

باتوجه به جدول بالا و کدگذاری های مضامینی که بدست آمده است (مشکلات آموزشی تدریس مجازی درس فارسی، نقش والد و کودک در یادگیری، راهکار مشکلات تدریس) و طبق موضوع پژوهش که مدیریت معلم بر عدم ارتباط چهره به چهره با دانش آموزان پایه ی اول خود است، نتایج حاصله را به این سمت سوق میدهم. ارتباط چهره به چهره با دانش آموز از جمله الزاماتی است که برای تدریس پایه ی اول هم برای معلم و هم برای دانش آموز باید وجود داشته باشد زیرا معلم برای تدریس درسهای مختلف که مهمترین آنها درس فارسی است نیازمند چنین ارتباطی است تا با استفاده از ان بتواند نحوه ی آموزش صداها و نشانه های مختلف را یاد دهد و یا حتی میزان یادگیری دانش آموزان خود از طریق چهره شان را بفهمد و دانش آموزان هم با نگاه کردن به معلم حالت گفتن کلمات و نشانه ها را متوجه شوند و این تعامل علاوه بر اینکه در یادگیری دروس به دانش آموز کمک میکرد باعث میشد که از نظر معنوی و روحی نیز انگیزه بگیرد و با تشویق معلم با ساده ترین روشها مانند یک لبخند زدن، نگاه کردن و یا حتی سر تکان دادن به نشانه ی تایید، برای ادامه ی راهش تشویق شود. اما بعد از شیوع بیماری کرونا و تعطیلی مدارس، همه ی کلاس ها مجازی شد و همه ی ان ارتباطات مستقیم و مفید، به یکباره قطع شد. این برای دانش آموزان به خصوص دانش آموزان پایه ی اول و معلم هایشان و حتی خانواده ها یک شوک بزرگی بود، زیرا هیچ آمادگی و پیش زمینه ای برای همچین مشکلی وجود نداشت. معلمها با مهارتهای ساده و ابتدایی خود در استفاده از فضای مجازی، برای حل این مشکلات بلند شدند و به ادامه ی تدریس خود پرداختند. در ابتدا مشکلات بسیاری که همچنان معلمان با ان درگیر هستند وجود داشت، از جمله ندیدن فیلمهای آموزشی توسط دانش آموزان و عدم توجه به آنها و همچنین عدم توجه خانواده ها به صحبتها و نحوه ی تدریسی که معلم به آنها آموزش میداد تا با کودکان خود به شکلی که گفته میشود کار کنند، عدم پیگیری دانش آموز و خانواده درمورد پرسش سوالات خود و یادگیریشان، تداوم اشتباهات آموزشی حتی پس از چندین بار هشدار دادن و... مشکلات بسیاری در پیش روی کار با دانش آموزان در فضای مجازی بود. اما معلم دلسوزی که با

او مصاحبه شد، برای حل بیشتر این مشکلات به دنبال راهکار و استفاده از روش های مختلف بود تا با آن بتواند یادگیری را برای دانش آموزانش ساده تر سازد. از جمله اقدامات ایشان گرفتن فیلم آموزشی از خود، ساخت کلیپ های کوتاه مدت برای دانش آموزانی که اشتباهات را دوباره تکرار میکردند، احضار دانش آموزی که چندین بار یک اشتباه را تکرار میکرد به مدرسه، برای اینکه با او به صورت حضوری و با رعایت پروتکل های بهداشتی کار شود، تماس تصویری گرفتن با دانش آموزان. و همه ی اینها از جمله اقداماتی بود که معلم برای تدریس خود و دانش آموزانش انجام داد.

پیشنهادهات:

چون ارتباط چهره به چهره ای که در کلاس وجود داشت در فضای مجازی وجود ندارد و با وجود تشکیل شدن کلاسها در ان فضا، بر ضررهایش افزوده شده است، مانند افزایش ترک تحصیل، افسردگی، بی انگیزگی، کاهش میزان یادگیری، افزایش تقلب های بسیار دانش آموزان. لازم است که یک سری فعالیت برای معلمان به عنوان پیشنهادهاتی برای کاهش این ضرر ها و استفاده از تمامی ظرفیت فضای مجازی برای تبدیل ان به یک فضای شاد برای دانش آموز، داده شود:

- ۱- همراه کردن تدریس خود با یک بازی و فعالیت
- ۲- ترکیب کردن دروس با زندگی
- ۳- حتی الامکان قسمتهایی از درس تدریس شود که برای دانش آموز کاربردی است
- ۴- کاهش مدت زمان فیلمها
- ۵- برنامه ریزی معلم ها برای تدریس خود و مشخص کردن ان برنامه برای دانش آموزان خود

منابع:

- احمدی، غلامعلی و نخستین روحی، ندا. (۱۳۹۳). بررسی تمایز یادگیری تلفیقی با یادگیری الکترونیکی و یادگیری سنتی (چهره به چهره) در آموزش ریاضی. روانشناسی مدرسه، ۲۰، ۳۰۷.
- افشار نیا، معصومه، عباسی، رضا و دسترنج، مرتضی. (۱۳۹۷). بررسی مدیریت کلاس درس و روش کلاس داری معلمان در مدارس و مراکز آموزشی. پژوهش در هنر و علوم انسانی، ۲۰، ۳۰۷۲.
- اگبرگ، هلن، مک کونی، اندرو و پریس، ان. (۲۰۱۶). مدیریت کلاس درس و استانداردهای ملی حرفه‌ای معلمان مروری بر ادبیات نظری و عملی. آموزش و پرورش معلم، ۴۱، ۷۰۱.
- بهارلو، فیروزه و بهروز، فاطمه. (۱۳۹۸). راهکار های عملی مدیریت کلاس درس مدارس ابتدایی. پژوهشنامه اورمزد، ۴۷، ۲۸.
- پرداختچی، محمد حسن. (۱۳۷۲). منابع اقتدار راهنمایان آموزشی. فصل نامه مدیریت در آموزش و پرورش، ۸، ۲.
- جورسول، فاتیح و کسر، حافیظ. (۲۰۰۹). اثرات یادگیری مبتنی بر مشکل آنلاین و چهره به چهره محیط های آموزش ریاضی بر سطح دستاورد علمی دانش آموزان. علوم رفتاری و اجتماعی، ۲۸، ۱۷.
- زمانی، بی بی عشرت و نیکونژاد، سپیده. (۱۳۹۳). مقایسه تعامل و حضور اجتماعی دانشجویان مجازی و غیر مجازی بر حسب عوامل جمعیت شناختی و موفقیت تحصیلی. جامعه شناسی کاربردی، ۳، ۵۵، ۲۵، ۱۱۹.
- سزتو، السون. (۲۰۱۳). مقایسه دانشجویان و مربیان آنلاین/ حضوری، تجربیات: بررسی اثرات یادگیری همزمان ترکیبی. ۴۲۵۰.
- صادقی، ریحانه. (۱۳۹۹). فضای مجازی و روش های مدیریت کلاس معلم. رشد آموزش زبان و ادب فارسی، ۲، ۳۴، ۸.

صمدی، پروین، رجائی پور، سعید، اقاحسینی، تقی و قلاوندی، حسن. (۱۳۸۷). تبیین جو یادگیری اثر بخش براساس مولفه های مدیریت کلاس درس در مدارس راهنمایی شهر ارومیه. اندیشه های نوین تربیتی، ۲، ۱۸، ۴، ۱۵۶.

کور، ناگینه و سین بات، مانروشان. (۲۰۲۱). چهره آموزش و معلمان بدون چهره، رشد مدرسه فردا. ۷، ۱۷، ۲۵.

گاید، ایمی و همکاران. (۲۰۱۹). مقایسه آموزش حضوری و آنلاین در بهبود اعتماد به نفس مدیران برای حمایت از سلامت روان کارگران. نفوذ اینترنت، ۱.